

ความสัมพันธ์ระหว่างความรักกับการ อบรมบ่มนิสัย

อจ.อรอนงค์ เต็มพรเสถียร

สังคมไทยเป็นสังคมที่ปลูกฝังให้ผู้ย่อยเชื่อฟังและยอมอยู่ใต้อำนาจของผู้ใหญ่ พ่อแม่ส่วนใหญ่จึงใช้อำนาจของความเป็นพ่อแม่บังคับให้ลูกนับถือและเชื่อฟังตนดูเหมือนเรื่องนี้เป็นเรื่องใหญ่ที่พ่อแม่ทุกคนต้องการจากลูก แต่พวกเขาหลงข้ามความรัก ซึ่งเป็นเรื่องใหญ่กว่าและสำคัญอันดับแรกไปเสีย พ่อแม่มักจะคิดว่าตนรักลูกแล้ว มีใครบ้างไม่รักลูก ความรักเป็นเรื่องธรรมชาติหรือธรรมดา ไม่จำเป็นต้องมาสั่งสอนอบรมให้พ่อแม่รักลูก นับว่าความคิดนี้ผิดพลาดอย่างใหญ่หลวง เพราะปัจจุบันนี้พ่อแม่จำนวนมากไม่สามารถถ่ายทอดความรักในหัวใจของตนให้กับลูก ๆ ได้ พวกเขาขุ่นใจไป และคิดว่าการมีบ้านสวยงาม อาหารเพียงพอ ของเล่นเยอะแยะ มีเงินให้ใช้นั้นคือ การแสดงความรัก

จากการสำรวจของหน่วยงานที่รับผิดชอบเด็กและเยาวชนของสหรัฐอเมริกาพบว่า เด็กกว่า 85% ไม่รู้สึกถึงความรักและการยอมรับอย่างแท้จริงที่พ่อแม่มีต่อเขา เป็นเหตุให้พวกเขาหนีออกจากบ้านพึ่งพาอาศัย และแสวงหาความรักการยอมรับจากเพื่อนฝูง คิดว่าเด็กในกรุงเทพฯ ซึ่งเป็นสังคมใหญ่ก็คงจะไม่แตกต่างกัน

“ความรัก” ในที่นี้หมายถึงความรักแบบอาภาเป็ หรือความรักตามความหมายของ 1 โครินธ์ 14 ลูก ๆ ของเราต้องการความรักแบบอาภาเป็จากพ่อแม่ เป็นความรักที่ไม่มีข้อแม้ ไม่มีเงื่อนไข ไม่ว่าลูกจะเป็นอย่างไร รูปร่างอ้วนผอม สติปัญญาสูงหรือต่ำ นิสัยดีหรือแย่ พ่อแม่จะรักเขา แม้ว่าจะไม่ชอบการกระทำหรือนิสัยบางอย่างของเขาแต่ยัง “รัก” เขา

ลูก ๆ ต้องการความรักและความมั่นใจว่าพ่อแม่รักเขา พวกเขามีคำถามเสมอว่า “พ่อรักหนูไหม” “แม่รักหนูไหม” พ่อแม่จำนวนมากมีความรักแบบมีเงื่อนไขให้ลูก เช่น มักจะแสดงความรักลูกอย่างมากเมื่อลูกทำในสิ่งที่พวกเขาชอบ หรือพอใจ แต่หากลูกทำบางอย่างที่ไม่ถูกต้อง หรือไม่ชอบทำที่ของพ่อแม่ก็จะเปลี่ยนไป นั่นคือพ่อแม่ กำลังแสดงความรักที่มีเงื่อนไขออกมาให้ลูกเรียนรู้และรู้จักพระเจ้าทรงรักเราด้วยความรักแบบอาภาเป็คือพระองค์รักเราอย่างที่เรากำลังอยู่ เราทั้งหลายที่เป็นพ่อแม่ เราต้องรักลูกอย่างที่เขากำลังอยู่ ความรักแบบนี้ต้องการความอดทนนานและเราต้องแยกแยะระหว่างตัวเขากับการประพฤติ (การกระทำ) ของเขา การรักเขาไม่ได้หมายความว่าเราชอบสิ่งที่เขาทำทุกอย่าง พระเจ้า

ทรงรักคนบาปแต่เกลียดความบาป ถ้าลูก ๆ รู้และมั่นใจในความรักของพ่อแม่ พวกเขาจะมีที่ยึดเหนี่ยว ด้านอารมณ์และจิตใจ เขารู้ว่าแม่เขาจะทำผิดพ่อแม่อาจจะโมโหและตำหนิเขา แต่พ่อแม่ยังรักเขา

เนื่องจากพื้นฐานด้านสังคม คนไทยไม่ค่อยจะมีการแสดงออกในเรื่องความรัก พ่อแม่ที่สามารถแสดงออกให้ลูกรับรู้ว่าคุณรักเขา ได้สร้างรากฐานอันมั่นคงไว้ในชีวิตของลูก เขาจะเติบโตขึ้นเป็นคนที่มีความมั่นคงด้านอารมณ์ยอมรับตัวเองและยอมรับผู้อื่น

การแสดงออกให้ลูกรู้ว่า รัก นั้นไม่ใช่เฉพาะเมื่อเราต้องการสั่งสอน หรือติเตียนในสิ่งที่ลูกทำผิด ซึ่งเป็นการแสดงออกของความรักในแง่ลบ ที่คนไทยเรากันเคยเพราะรักจึง “พูดว่ากล่าว” แต่ในเวลาปกติ พ่อแม่ควรจะโอบกอดและบอกด้วยวาจาว่า “รักลูก” ความรักเป็นการกระทำและคำพูด การบอกรักเป็นการถ่ายทอดความรู้สึกที่อยู่ในใจของพ่อแม่ออกมาเป็นคำพูด พระคัมภีร์ก็บอกว่า “ปากก็พูดสิ่งที่ออกมาจากใจ” แท้จริงพ่อแม่ทั้งหลายก็ชอบฟังเมื่อลูก ๆ ไม่ว่าจะคนเล็กหรือคนโตมาบอกว่า “รักแม่ รักพ่อ” คนไทยมักจะคิดว่าทำไมต้องบอก? เดียวลูก ๆ ได้ใจกำเริบ ไม่เชื่อฟัง ลูกจึงมีภาพของพ่อแม่ที่ดูดำ ลงโทษตราตรึงในชีวิต เพราะพบเห็นบ่อย ๆ แต่ภาพที่พ่อแม่มาโอบกอด บอกรักถามทุกข์สุขนั้น มีนาน ๆ ครั้งแทบจะจำไม่ได้ว่ามีไหม เมื่อพวกเขามาเชื่อพระเจ้า พระองค์ได้ใช้สิทธิ์อำนาจบังคับให้เราเชื่อฟัง หรือพระองค์ทรงใช้ความรักทำให้เราเชื่อฟังพระองค์

นักการศึกษาท่านหนึ่งได้เสนอว่า พ่อแม่สามารถแสดงความรักต่อลูกได้ 4 ด้าน คือ การสบตา, การสัมผัสเนื้อตัว, การให้ความสนใจเอาใจใส่ และการอบรมบ่มนิสัย ทั้ง 4 ด้าน ควรจะกระทำควบคู่กันไป โดยเฉพาะควรจะแสดงความรักให้ชัดเจนก่อนการอบรมบ่มนิสัย เพราะการอบรมสั่งสอนโดยปราศจากความรัก เป็นเรื่องการใช้อำนาจบาตรใหญ่ เด็ก ๆ จะเชื่อฟังเพราะความกลัวไม่ใช่เพราะการเรียนรู้และเข้าใจ พ่อแม่ทั้งหลายพึงตระหนักในความจริงข้อนี้ให้ดี เด็ก ๆ ในครอบครัวคริสเตียนจำนวนไม่น้อยที่เติบโตขึ้นมาได้รับการอบรมบ่มนิสัยอย่างดี แต่รู้สึก ขาดความรัก เด็กเหล่านี้จะประพฤติดุร้ายเมื่ออายุน้อยแต่เมื่อเริ่มเข้าสู่วัยรุ่น พวกเขาจะมีปัญหาด้านอารมณ์และความประพฤติ เนื่องจากขาดความผูกพันอันแน่นแฟ้นด้านอารมณ์กับพ่อแม่

การแสดงความรักต่อลูกโดยการสบตาคือการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพอย่างมาก แท้จริงการสบตาเป็นการสื่อสารทั่วไป หากคุณสนทนากับใครแล้วคน ๆ นั้นไม่มองสบตาคุณ คุณคงอยากจะหยุดการพูดคุยโดยเร็วที่สุด ลูก ๆ จะตั้งใจพูดคุยกับเรามากหากเราจ้องตรงไปในดวงตาของเขา เราใช้สายตาของเราแสดงให้ลูกรู้ว่า เรารักและห่วงใย ขณะเดียวกันเราจะสามารถมองเห็นหลายอย่างจากดวงตาของลูก บางทีลูกอาจจะกลัว กังวล หรืออึดอัดใจอะไรบางอย่าง มีแม่คนหนึ่งพาลูกไปเที่ยวศูนย์การค้าครั้งแรก โดยเธอก็คิดว่าลูกคงจะชอบและสนุกมาก แต่ในวันนั้นเป็นวันอาทิตย์ต้นเดือนที่มีคนแน่นเบียดเสียดกันชื่อของ ลูกของเธอร้องอยากกลับบ้านเธอรู้สึกโมโหมากได้นั่งลงและกำลังจะลูกลู

เมื่อเธอมองที่ดวงตาของลูกเธอเห็นความหวาดกลัวที่เต็มอยู่ในดวงตาเธอจึงมองออกไปรอบ ๆ ว่ามีอะไรที่น่ากลัวหรือ เธอพบว่าเมื่อเธอนั่งลงในระดับเดียวกับลูกแล้วเธอมองเห็นขาคนมากมายขักไขว่ไปหมด สำหรับเด็ก ๆ ย่อมดูน่ากลัวทีเดียว

การจ้องตรงไปยังดวงตาลูก พ่อแม่มักจะใช้เมื่อรู้สึกโมโหหรือต้องการจะดูค่าเท่านั้น นำเสียดายที่เราไม่ได้ใช้วิธีเดียวกันนี้เพื่อถ่ายทอดความรักให้ลูก ๆ รู้ แท้จริงการไม่ยอมมองสบตาเป็นการลงโทษอย่างหนึ่งที่รุนแรง คู่สมรสทั้งหลายคงจะเข้าใจดี เวลาคุณโกรธมาก ๆ คุณจะไมยอมสบตาคู่สมรสของคุณ ซึ่งเป็นการทำร้ายจิตใจฝ่ายตรงข้ามอย่างหนึ่ง

ครูในโรงเรียนอนุบาลแห่งหนึ่งพบว่าเด็ก ๆ ที่มีอารมณ์ปกติจะเป็นเด็กที่กล้าสบตาและสามารถพูดคุยความต้องการของตนออกมาได้ ขณะที่เด็ก ๆ ที่ขลาดกลัวจะไม่กล้าสบตาใคร และมักจะเป็นเด็กที่ขาดความมั่นใจในตัวเอง มีความเก็บกดด้านอารมณ์

การสบตากับลูกจึงเป็นการสื่อสารที่ดีและกินใจอย่างมาก นอกจากนั้นการสัมผัสเนื้อตัวก็สามารถเป็นสื่อแสดงความรักได้ด้วยเพราะทำให้ลูกมีความมั่นใจในตัวเอง เด็กหญิงต้องการการโอบกอด, จับมือ, นั่งตัก แต่เด็กชายอาจจะต้องการแต่การโอบไหล่ ตะกั้น หรือการเล่นปล้ำสู้กับพ่อ นั่นเป็นการสัมผัสเนื้อตัวที่จำเป็นที่ลูก ๆ ต้องการ

การเอาใจใส่อย่างสนใจ คือ การพูดคุยถึงทุกข์สุขของลูกทุก ๆ วันพ่อแม่ควรจะถามหรือคุยกับลูกว่า วันนี้เป็นอย่างไรบ้าง ที่โรงเรียนมีอะไรเกิดขึ้นบ้าง ลูกชอบหรือไม่ชอบอะไร อะไรคือความสนุกของเขา อะไรคือสิ่งที่เขาได้เผชิญ การพูดคุยอย่างสนใจจะทำให้ลูกคุ้นเคยอย่างมาก และเป็นการสร้างความสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้นกับลูกทำให้เกิดความไว้วางใจขึ้น

การอบรมสั่งสอน เป็นเรื่องของการฝึกฝนแนะนำ ตักเตือนพูดคุยร้องและมิบทลงโทษรวมอยู่ด้วย การอบรมสั่งสอน ไม่ใช่เป็นแต่การดูค่าและลงโทษแต่เป็นการชี้แจงถึงสิ่งที่ถูกต้องที่เด็กควรรู้ ผู้ใหญ่ทั้งหลายพึงตระหนักความจริงอย่างหนึ่งว่า มีหลายสิ่งที่พวกท่านรู้นานแล้วว่าไม่ดีไม่เหมาะสมที่จะทำ แต่เด็ก ๆ อาจจะไม่รู้และขาดความระมัดระวังจำเป็นที่ต้องสอนแนะนำ ตักเตือน และฝึกฝนเขาในทางที่ถูกต้อง การลงโทษจะมีขึ้นอันดับสุดท้ายเมื่อเด็กได้แสดงอาการไม่เชื่อฟัง คือตั้งใจหรือจงใจทำในสิ่งที่เราได้สั่งสอนหรือห้ามปราม แต่ถ้าลูกมิได้รู้สึกถึงความรักและการยอมรับอย่างแท้จริงของพ่อแม่ การอบรมบ่มนิสัยก็จะเป็นขบวนการหนึ่งที่ยากยิ่งเพราะเขาจะมองคำสั่งของพ่อแม่ว่าเป็นการบังคับเอา และความรู้สึกขัดแย้งต่อด้านจะเกิดขึ้น บางรายจะคิดพิจารณาคำขอของพ่อแม่ด้วยในโกรธแค้นและอาจจะโต้ตอบโดยทำในสิ่งที่กลับกันกับความคาดหวังของพ่อแม่ การแปรปรวนด้านอารมณ์แบบนี้กำลังทวีมากขึ้นในอัตราที่น่ากลัวแม้แต่ในครอบครัวคริสเตียนก็อาจจะเกิดขึ้นได้ด้วย

ลูกเป็นสิ่งที่ค่าที่สุดพระเจ้าประทานให้ และเป็นที่รักยิ่งของพ่อแม่ มีพ่อแม่ซึ่งทำลายลูกโดยไม่
รู้ตัวเพราะขาดความรู้และความเข้าใจในการจัดลำดับความสำคัญของสิ่งต่าง ๆ งานสำคัญที่สุดหรือว่า
ลูกสำคัญที่สุด ทุก ๆ คนในโลกต่างก็มี 24 ชั่วโมงเท่ากัน ผู้ที่ฉลาดเท่านั้นจะสามารถจัดการบริหารเวลา
ได้อย่างเหมาะสม จัดเวลาให้ลูกเสียวันนี้ ก่อนที่ลูกจะไม่มีเวลาให้คุณ

เมื่อไม่นานมานี้ได้มีการสำรวจพ่อแม่ในหัวข้อใหญ่ 12 หัวข้อคือ

1. อะไรที่คุณเคยได้รับจากพ่อแม่ซึ่งคุณไม่ชอบและไม่อยากให้คุณได้รับสิ่งนั้น
2. มีอะไรที่คุณอยากจะได้จากพ่อแม่ และคุณรู้สึกว่าลูกคุณควรจะได้รับ

ผลปรากฏว่าสิ่งที่พ่อแม่ในยุคปัจจุบันเคยได้รับในวัยเด็กทั้งไม่ชอบและไม่อยากให้คุณของตน
ได้รับคือการเมียนตีที่แสดงออกซึ่งอารมณ์ของพ่อแม่ พวกเขา รู้สึกว่าไม่ได้มีผลเป็นการติสอน, มัน
ไม่ได้สอนอะไร สอนแต่ความเจ็บปวดและสร้างความสั่นคลอนในความสัมพันธ์ ดังนั้นการติสอนที่
ขาดความสัมพันธ์ที่ดี ที่สื่อให้ลูกรู้ว่ารัก จึงเป็นการแสดงอำนาจบาตรใหญ่มากกว่าจะเป็นประโยชน์
ส่วนสิ่งที่พ่อแม่ยุคปัจจุบันรู้สึกอยากได้อย่างมาก ๆ ในวัยเด็กและอยากให้คุณของตนได้รับ สิ่งนั้นคือ
“ความรัก” รักแบบที่วันนี้คือความรักแบบไม่มีเงื่อนไข รักแม้พวกเขาอาจจะไม่คืนอก ไม่เก่งหรือไม่ได้ดัง
ใจพ่อแม่ นั่นคือพวกเขาต้องการยอมรับอย่างที่เขาเป็นอยู่ ก็อย่างที่ได้ออกไปแล้วว่าลูกต้องการให้
พ่อแม่รักเขา แม้ว่าพวกเขาไม่ดี เวลาที่เราไม่คืนอกเป็นเวลาที่เราเองต้องการความรักจากใครสักคนมา
เป็นความรักแบบที่พระเจ้าทรงมีต่อเราคือพระองค์ทรงรักเรา แม้เราทำสิ่งไม่ถูกต้องทุกครั้งที่เรากลับมา
หาพระเจ้า เรารู้ว่าพระองค์ยอมรับเราเสมอ ลูก ๆ ต้องการความรักเช่นนั้นจากเรา ทุกครั้งที่เขาทำผิดและ
กลับมาหาเราซึ่งเป็นพ่อแม่เรายอมรับเขาได้เสมอหรือไม่

คนหลาย ๆ คนอยากมีลูกแต่พ่อแม่มีจริง ๆ รู้สึกเป็นภาระหนักเหลือเกิน ลูกเอาทุกสิ่งทุกอย่างของ
เขาไป พวกเขาใช้เงินมากมายกับเครื่องใช้สอย เสื้อผ้า ค่าโรงเรียนที่แพง ๆ พวกเขาต้องทำงานหนัก
สภาพรดติดกว่าจะกลับถึงบ้าน ลูกก็ง่วงต้องรีบเข้านอนเพราะพรุ่งนี้ต้องตื่นแต่เช้า ลูก-พ่อ-แม่ มีการ
สื่อสารพูดคุยกันน้อยมาก เวลาผ่านไปกว่าจะรู้ตัวอีกทีลูกอายุ 17-18 แล้ว เขามีสังคมของเขา เขามีเพื่อน
มีแฟน มีความใฝ่ฝัน และเริ่มใช้เวลาส่วนใหญ่กับเพื่อน ๆ ในวิทยาลัยมากกว่าเช่นกันเวลานั้นก็เป็นเวลา
ที่พ่อแม่เริ่มมีเงินทองมากขึ้น มีฐานะมั่นคงมีความพร้อมด้านการงานและทรัพย์สินสมบัติพวกเขาเริ่มมีเวลา
ว่าง แล้วหันมาดูแลลูก แต่มันจะสายเกินไปไหม เพราะลูก ๆ กำลังจะบินจากรังของคุณแล้ว วันเวลาที่ลูก ๆ
จะมานั่งตักนอนฟังเราเล่านิทาน โอบกอดเราหรือเล่นอะไร ๆ สนุก ๆ กับเรา ก็จะหมดไป ในเวลานั้น
ลูกจะเลือกซื้อเสื้อผ้าเอง ตัดสินใจไปไหน ๆ เอง บางทีก็นั่งคุยโทรศัพท์กับเพื่อนเป็นชั่วโมง ๆ ท่านที่
เป็นพ่อแม่ท่านไม่เสียเวลาที่ผ่านมาโดยไม่ได้อะไรให้คุ้มค่ากับลูกหรือ วันเวลาที่ลูก ๆ จะจดจำเป็น
ความอบอุ่นเป็นความสุขในชีวิตเขา เป็นความมั่นคงในอารมณ์ว่าพ่อแม่รักและห่วงใย ขณะเดียวกัน

พวกเราที่เป็นพ่อแม่ก็จะนั่งหวนคิดถึงวันเวลาที่ผ่านไปว่า ตอนลูกยังเป็นเด็กอยู่เราได้สนุกสนาน สั่งสอน ทำอะไรมากมายให้ลูก มันมีคุณค่าทั้งต่อชีวิตของพ่อแม่ และชีวิตของลูก เวลาผ่านไปแล้วไม่หวนกลับใช้เวลากับลูก ๆ ให้คุ้มค่าง่อนเวลานั้นจะหมดไป